

RAAP-NOTITIE 3285

Plangebieden Klooster en Radboud- zalen en Kloostertuin te Ootmarsum

Gemeente Dinkelland

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Aveco de Bondt

Titel: Plangebieden Klooster en Radboudzalen en Kloostertuin te Ootmarsum, gemeente Dinkelland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Status: eindversie

Datum: oktober 2009

Auteur: *drs. H.B.G. Scholte Lubberink*

Projectcode: DIKK

Bestandsnaam: NO3285_DIKK.doc

Projectleider: drs. H.B.G. Scholte Lubberink

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 37498

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. H.F.A. Haarhuis

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2009

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Aveco de Bondt heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 9 oktober 2009 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande herontwikkeling van 2 plangebieden in en ten noordoosten van de oude stadskern van Ootmarsum in de gemeente Dinkelland: plangebied Klooster en Radboudzalen en plangebied Kloostertuin. Het onderzoek had tot doel een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen voor beide plangebieden. Op basis van de gespecificeerde archeologische verwachting en de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd.

Op grond van de historische informatie en gegevens van amateur-archeologen dient in plangebied Klooster en Radboudzalen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de binnengracht en de voormalige binnenwal), resten van bebouwing en bewoning uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd en resten van ambachtelijke activiteiten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Ter hoogte van de bestaande bebouwing op het kloosterterrein en de Radboudzalen zijn eventuele archeologische resten vermoedelijk sterk aangetast of verdwenen. Elders zijn waarschijnlijk nog intacte resten aanwezig. Dit geldt ook voor het gebied waar de nieuwe kloostervleugel met parkeerkelder is gepland.

In plangebied Kloostertuin dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de buitengracht) en resten van infrastructuur (wegen en dijken). De geplande parkeergarage en het mortuarium in het zuiden van het plangebied vallen grotendeels samen met deze resten. In het uiterste noorden van het plangebied worden resten van een boerderij uit de Middeleeuwen en/of vroege Nieuwe tijd verwacht. Op basis van de landschappelijke ligging van dit deel van het plangebied, op de rand van een hoge rug met een plaggendeek, zijn eventueel ook archeologische resten uit oudere perioden aanwezig.

In plangebied Klooster en Radboudzalen is gezien de vrijwel zekere aanwezigheid van archeologische resten vervolgonderzoek noodzakelijk. Aanbevolen wordt om in eerste instantie een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren ter hoogte van de geplande nieuwe vleugel met parkeerkelder aan de oostzijde van het kloosterterrein. Dit onderzoek moet gericht zijn op eventuele resten van bewoning, ambachtelijke activiteiten en de binnenwal van de vestingwerken. Vastgesteld dient te worden of een meer grootschalige opgraving noodzakelijk is. Van de gedempte binnengracht dient de begrenzing vastgesteld te worden. In verband met de (verwachte) natte omstandigheden wordt aanbevolen om verdergaand onderzoek naar en in de vulling van de binnengracht uit te voeren kort voor of tijdens het bouwrijp maken wanneer bronbemaling is geplaatst. Dit geldt ook voor het gedeelte van de binnengracht ter hoogte van de Radboudzalen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de gemeente Dinkelland.

In plangebied Kloostertuin worden archeologische resten van de vestingwerken (buitengracht) en infrastructuur verwacht in het gebied waar een parkeergarage en een mortuarium aangelegd worden. Om de exacte aard en conservering van deze archeologische resten vast te stellen, wordt een proefsleuvenonderzoek in het zuidelijke deel van het plangebied aanbevolen.

Wanneer bodemingrepen in het noordelijke deel van het plangebied beperkt blijven tot ophogen en grondwerkzaamheden ondieper dan 50 cm -Mv kan archeologisch vervolgonderzoek achterwege blijven. Wanneer sprake is van bodemingrepen dieper dan 50 cm -Mv wordt een verkennend archeologisch onderzoek aanbevolen. Gedacht kan worden aan een uitbreiding van het proefsleuvenonderzoek in het zuidelijke deel van het plangebied of, indien dit vanwege begroeiing niet mogelijk is, een karterend booronderzoek.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig bureauonderzoek kan contact opgenomen te worden met de gemeente Dinkelland.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
1.1 Kader en doelstelling	6
1.2 Administratieve gegevens.....	6
1.3 Toekomstige situatie	6
1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen.....	7
2 Bureauonderzoek	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Methoden	8
2.2 Resultaten	8
3 Conclusies en aanbevelingen	18
3.1 Conclusies.....	18
3.2 Aanbevelingen	18
Literatuur	20
Gebruikte afkortingen	20
Verklarende woordenlijst	21
Overzicht van figuren en, tabellen	21

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Aveco de Bondt heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 9 oktober 2009 een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met de herontwikkeling van het Klooster met de Radboudzalen en de aangrenzende Kloostertuin te Ootmarsum in de gemeente Dinkelland. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Het onderzoek omvatte het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden en had tot doel een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen voor het plangebied. Op basis van de gespecificeerde archeologische verwachting en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen zijn vervolgens in hoofdstuk 3 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

De onderhavige plangebieden liggen aan de oostzijde van de oude stadskern van Ootmarsum (figuur 1).

Plangebied Klooster met de Radboudzalen heeft een omvang van circa 0,5 ha. Het beslaat het terrein van het voormalige klooster Maria ad Fontes en de ten westen daarvan gelegen Radboudzalen in het gebied dat wordt omgeven door de Oostwal, de Keerweer en de Kloosterstraat.

Plangebied Kloostertuin, met een omvang van ca. 0,9 ha, ligt direct ten oosten hiervan in het gebied dat wordt omgeven door de Oostwal, Kloosterhof, Smithuisstraat, Odemarusstraat en Cellenkampstraat.

De plangebieden staan afgebeeld op kaartblad 28F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaten zijn respectievelijk 257.876/492.216 en 257.944/492.261.

1.3 Toekomstige situatie

In plangebied Klooster met de Radboudzalen zal sprake zijn van sloop en nieuwbouw op de locatie van de Radboudzalen aan de Oostwal en van sloop van de oostelijke vleugel van het bestaande klooster. Aan de oostzijde van het kloosterterrein zal een nieuwe vleugel met parkeerkelder gebouwd worden.

In plangebied Kloostertuin wordt aan de zuidzijde een ondergrondse parkeergarage aangelegd en wordt bovengronds een mortuarium gebouwd. De vrijgekomen grond wordt hergebruikt in de rest van de als park in te richten tuin.

1.4 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen en worden enkele vaktermen beschreven (zie verklarende woordenlijst).

Archeologische perioden		Datering (gekalibreerd)
Nieuwe tijd		
Middeleeuwen	Laat	1500
	Vroeg	1050
Romeinse tijd	Laat	450
	Midden	270
	Vroeg	70 na Chr.
IJzertijd	Laat	12 voor Chr.
	Midden	250
	Vroeg	500
Bronstijd	Laat	800
	Midden	1100
	Vroeg	1800
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2000
	Midden	2850
	Vroeg	4200
Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	4900 / 5300
	Midden	6450
	Vroeg	8640
Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	9700
	Midden	35.000
	Vroeg	300.000

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnterpreteerd. Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

- het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- literatuur en historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst);
- recente luchtfoto's uit Google Earth (<http://www.earth.google.com>);
- de Archeologische verwachtings- en advieskaart van de gemeente Dinkelland.

2.2 Resultaten

2.2.1 Landschappelijk en historisch kader

Landschappelijke ligging van de stad Ootmarsum

De nederzetting en latere stad Ootmarsum is in de Vroege Middeleeuwen ontstaan op de oostflank van de Noord-Twentse stuwwal. Ten noorden en ten zuiden van Ootmarsum zijn in de ijstijden diepe erosiedalen uitgesleten in de flank van de stuwwal. Tussen deze erosiedalen is een hooggelegen maar smalle rug of langtong, opgebouwd uit (gestuwde) tertiaire klei, gespaard gebleven, waarop het oudste deel van Ootmarsum ligt.¹ Op de tertiaire klei is plaatselijk sprake van een relatief dunne laag keileem, grindrijke grove zanden en/of dekzand. In de Nieuwe tijd zijn op grote delen van de rug als gevolg van de toepassing van plaggenbemesting dikke cultuur- of esdekken ontstaan.²

De aan weerszijden van de rug gelegen erosiedalen zijn voor belangrijk deel opgevuld met smeltwaterafzettingen afkomstig van de stuwwal.³ Via deze laaggelegen gebieden voeren beken water afkomstig van de stuwwal af in de richting van het Dinkeldal: de Vlasbeek, Ribbertbeek en Moerbeek aan de noordzijde van Ootmarsum en de Binnenbeek en Molenbeek aan de zuidzijde. Als gevolg hiervan wordt Ootmarsum aan twee zijden omgeven door (van oorsprong) laaggelegen, moerassige gebieden die zich in bodemkundig opzicht kenmerken door vochtige veldpodzolen en natte beekbedrinkingen.⁴

¹ Van den Berg & Den Otter, 1993: code GT.

² Ebbers & Van het Loo, 1992: codes zEz23 en bEz23.

³ Van den Berg & Den Otter, 1993: code TW4.

⁴ Ebbers & Van het Loo, 1992: codes Hn21 en pZg23.

Beknopte historie en ontwikkeling van de stad Ootmarsum

Aangenomen mag worden dat Ootmarsum is ontstaan uit de gelijknamige domaniale hof waarvan de oorsprong in de Vroege Middeleeuwen ligt. In de Late Middeleeuwen was de hof Ootmarsum in het bezit van de bisschop van Utrecht. De exacte ligging van de hof is tegenwoordig niet meer bekend. Aangenomen wordt dat deze globaal het gebied omvatte dat wordt omsloten door de Grotestraat, de Schiltstraat, het Kerkplein en de Oostwal aan de westzijde van de stadskern.⁵ De kerk van de H.H. Simon en Judas zal (door de eigenaar van de hof Ootmarsum) zijn gesticht op het terrein van de hof. Wanneer dit exact gebeurde, is onbekend. De vroegste schriftelijke vermelding van de kerk is het jaar 1162.

De aanwezigheid van de hof met de kerk leidde tot het ontstaan van de nederzetting Ootmarsum. Vermoedelijk oefenden hof en kerk aantrekkingskracht uit op handelaren, ambachtslieden, begijnen, etc. die zich op van de hof Ootmarsum afgesplitste percelen vestigden. Rekeningen van de bisschop van Utrecht uit de 14e en 15e eeuw geven een opsomming van de van de hof afgesplitste percelen, waarvoor een jaarlijkse tijs (pacht) aan de bisschop verschuldigd was. De bewoners van de tijsplichtige percelen en de onder de hof ressorterende horigen vielen onder de rechtspraak van de hof: het zogenaamde wigboltsrecht. Dit recht wordt in 1314 door bisschop van Utrecht uitgebreid, onder andere met het recht om een week- en jaarmarkt te houden. Vanaf dat moment kan van een vorm van stadsrecht gesproken worden. Het noemen van schepenen, raden en gemeente in 1325 en het recht om een eigen stadszegel te voeren, bevestigt dat er in die tijd inderdaad sprake is van een stad met een stadsbestuur.⁶ Tot het proces van stadsvorming behoort ook de stichting van het Heilige Geestgasthuis in 1398. Dit gasthuis, dat reeds in de eerste helft van de 15e eeuw beschikte over een eigen kapel, bevond zich in het gebied tussen de huidige Gasthuisstraat, het Kerkplein, de Putstraat en de Kloosterstraat. Vóór 1503 werd hier in de vorm van het *hospitium pro leprosis* (leprozenhuis) buiten de stad aan de Wilgendijk, de latere weg naar Denekamp, een tweede geestelijke instelling voor de gezondheidszorg aan toegevoegd.⁷

Het zou tot het eind van de 14e eeuw duren voordat Ootmarsum echt stedelijke allure zou verkrijgen door de aanleg van vestingwerken. In 1397 schenkt bisschop Frederik van Blankenheim de stad Ootmarsum een veld als compensatie voor het afgraven van enkele erven ten behoeve van de aanleg van versterkingen.⁸ Voor die tijd was Ootmarsum voor zijn veiligheid aangewezen op versterkingen van de hof. Of de hof zelf omgeven was door grachten is niet geheel ondenkbaar, maar voornamelijk onbekend. Wel wordt in 1393 gesproken van een zogenaamde bergvrede, een houten of stenen verdedigingstoren, met een gracht. De locatie van deze toren wordt gezocht in het zuidwesten van de stad in het gebied van het Bergplein en de Bergstraat.⁹ Hoe dan ook, in het begin van de 15e eeuw werd de stad Ootmarsum versterkt door middel van een aarden wal, twee brede, door een wal van elkaar gescheiden, grachten en twee stadspoorten: de Steenpoort en de Poelpoort. De 16e eeuwse plattegrond van Ootmarsum, getekend door Jacobus van Deventer, verschaft een goed beeld van de oude stad en zijn vestigwerken (figuur 2). Niet lang na de

⁵ Gerard e.a., 1984.

⁶ Formsma, 1943; Eweg, 2007.

⁷ Seyger, 2005.

⁸ Formsma, 1943.

⁹ Eweg, 1998.

vervaardiging van deze kaart verloor Ootmarsum zijn vestingwerken. In het begin van de 17e eeuw werden ze na de verovering van Ootmarsum (1597) door de Staatsen grotendeels ontmanteld: de wallen werden geëgaliseerd, de buitengracht en een groot deel van de binnengracht werden gedempt. De beide stadspoorten echter, bleven gespaard. Op de kadastrale minuut van 1829 zijn vorm en omvang van de verdwenen vestingwerken van Ootmarsum nog duidelijk te herkennen in de percelering (figuur 3). Grote delen van de voormalige binnengracht, langs de Oost- en de Westwal, zijn met kleine huisjes bebouwd. De restanten van de binnengracht zijn aan het eind van de 19e eeuw gedempt, terwijl buiten de oude stad bedrijfspanden en woonhuizen verrezen. De zeer gelijkmatige ontwikkeling die de stad Ootmarsum in honderden jaren had doorgemaakt, kwam met name in de tweede helft van de 20e eeuw in een stroomversnelling. Vanaf de jaren 60 van de 20e eeuw is het voormalige middeleeuwse rechtsgebied van de stad (de Wigbold) vrijwel geheel bebouwd. In de oude stadskern maakten oude panden plaats voor nieuwbouw en werden onbebouwde plaatsen bebouwd.

2.2.2 Plangebied Klooster en de Radboudzalen

Huidige situatie

Plangebied Klooster en de Radboudzalen bestaat uit het terrein van het voormalige klooster Maria ad Fontes en de Radboudzalen ten westen daarvan. De nog bestaande gebouwen van het klooster in het gebied dat wordt omgeven door de Oostwal, de Keerweer en de Kloosterstraat dateren grotendeels uit 1937/1938. Er is sprake van een u-vormige bebouwing langs de Kloosterstraat en Oostwal met een binnenplaats/tuin aan de oostzijde. Ten westen van het klooster is sprake van een kleine parkeerplaats (waar tot in de jaren 70 van de 20e eeuw een kleuterschool stond) en het gebouw van de in 1973 gebouwde Radboudzalen.

Geo(morfo)logie

Plangebied Klooster en de Radboudzalen ligt op de overgang van de in § 2.2.1 beschreven rug van (gestuwde) tertiaire klei waarop de oude stadskern van Ootmarsum ligt naar de laaggelegen gebieden ten zuiden en oosten hiervan. In geomorfologisch opzicht ligt het plangebied op de overgang van een hoge stuwwal¹⁰ naar een droogdal en/of dalvormige laagte.¹¹

Bodem

Er zijn geen gedetailleerde bodemkundige gegevens bekend met betrekking tot het plangebied. Het gebied is als 'niet gekarteerd' aangegeven op de Bodemkaart van Nederland (schaal 1:50.000). Uit booronderzoek door leden van de werkgroep Archeologie van de Vereniging Heemkunde Ootmarsum en Omstreken blijkt dat de bodem op het oostelijke deel van het kloosterterrein bestaat uit de opvulling van de oude binnengracht: dat wil zeggen een laag vuile, zwartgrijze grond met een dikte van 1 tot 1,5 m op een humeuze grachtvulling op en in groengrijze leem of klei. Meer naar het zuiden rust de laag zwartgrijze grond rechtstreeks op de leem.¹²

¹⁰ Kleinsman e.a., 1977: code 14B3.

¹¹ Kleinsman e.a., 1977: resp. codes 2R2 en 2R3.

¹² Bökkers & Eweg, 2007: 138-139.

Historische geografie

Historische situatie

Het plangebied Klooster en Radboudzalen ligt in het oosten van de historische kern van Ootmarsum in een deel van de stad dat ook wel werd aangeduid als de Oosterborgh. Het oostelijke en noordelijke deel van het plangebied overlappen met de in het begin van de 15e eeuw gegraven en de in het begin van de 17e eeuw (grotendeels) gedempte binnengracht (zie § 2.2.1 en figuur 2). Het noordelijke deel van het klooster en de Radboudzalen zijn op de voormalige gracht gebouwd. Op de 16e eeuwse kaart van Ootmarsum door Jacobus van Deventer zijn de vestingwerken van Ootmarsum in hun volle omvang afgebeeld (figuur 2). Er was sprake van een binnen- en een buitengracht met elk een bovenbreedte van 15 tot 20 m, die door een wal van elkaar gescheiden waren. Aan de basis bedroeg de breedte van de 3 tot 5 m diepe grachten circa 7 m. Aan de binnenzijde en aan de buitenzijde van de grachten werden met de uitgegraven grond wallen opgeworpen. Deze circa 2 m hoge wallen werden met palissaden versterkt en/of met hagen/doornstruiken beplant. Het ten zuiden van de Radboudzalen gelegen deel van de Kloosterstraat zal min of meer overeenkomen met het tracé van de voormalige binnenwal. De oostwal die het plangebied aan de noord- en oostzijde begrenst, is het restant van de circa 6 m brede wal die de binnen- en de buitengracht van elkaar scheidde.¹³

Op de kaart van Van Deventer kent het noordoostelijke gedeelte van de stad een relatief lage bebouwingsdichtheid. In het zuidelijke deel van het kloosterterrein is echter bebouwing aangegeven tussen de huidige Kloosterstraat en een (verdwenen) verbindingssstraatje tussen de Kloosterstraat en de Oostwal (figuur 2). Het gebied achter het klooster stond in het verleden bekend als *De Koem*. Een koem of kuim is een kolk of een gedeelte van een stadsgracht waar de looikuipen van leerlooiers zich bevonden. Diverse hoorns van koeien (hoornpitten) die tijdens de vervanging van het riool op de Oostwal ter hoogte van het klooster in de vulling van de binnengracht zijn gevonden, kunnen eveneens als afval van een leerlooierij gezien worden.¹⁴ Het is derhalve goed mogelijk dat de door Van Deventer afgebeelde bebouwing in verband staat met hier gevestigde leerlooiers of schoenmakers. Vanwege de stank die gepaard ging met looien van huiden zullen deze zich in een dun bevolkt gedeelte van Ootmarsum gevestigd hebben.

Op de kadastrale minuut van 1829 is de binnengracht (grotendeels) gedempt en zijn enkele straten ter hoogte van het latere klooster verdwenen en opgenomen in de hier gelegen tuinen (figuur 3). Ook de door Van Deventer aangegeven bebouwing is voor een belangrijk deel niet meer aanwezig. Langs de huidige Kloosterstraat lag een groot huis dat in het bezit was van de familie Pennink. Ten oosten dit gebouw lag een grote tuin die zich uitstrekte tot aan de Oostwal. In 1849 werd het huis aan de Kloosterstraat en de achterliggende tuin door Hendrik Teusse gekocht en geschonken aan de congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort ten behoeve van de stichting van een klooster. In 1850 arriveerden de eerste zusters in Ootmarsum. Tussen 1850 en 1936 werd het klooster sterk uitgebreid en ontstond een groot gebouwencomplex dat in het laatste jaar werd gesloopt ten behoeve van de bouw van het nog

¹³ Bökkers & Eweg, 2007.

¹⁴ Grimberg, 2005.

bestaande klooster. De bouwput van het klooster werd met de hand tot diep in de ter plaatse aanwezige zware klei uitgegraven, waarbij de natte vulling van voormalige binnengracht voor de nodige problemen zorgde. Desalniettemin vorderden de bouwwerkzaamheden snel en in 1938 werd het nieuwe klooster ingewijd.¹⁵ In de jaren 60 van de 20e eeuw was men genoodzaakt om het klooster opnieuw uit te breiden en werd aan de kant van de Kloosterstraat een vleugel aangebouwd. In het begin van de jaren 70 van de 20e eeuw liep het aantal zusters echter sterk terug. Om die reden kreeg het klooster de bestemming klooster/bejaardenoord en vanaf 1996 klooster/verzorgingshuis.¹⁶ In 2007 zijn de laatste zusters uit Ootmarsum vertrokken.

Ter hoogte van de Radboudzalen was in 1829 sprake van een dichte bebouwing met kleine huisjes van ambachts- en kooplieden op (het gedempte deel van) de voormalige binnengracht. Deze huizen hadden hun voorgevel aan de Kloosterstraat. Achter de huizen bevond zich het circa 4 tot 5 m brede restant van de binnengracht, dat in het laatste kwart van de 19e eeuw is gedempt. Op de plaats waar zich tegenwoordig de parkeerplaats voor de Radboudzalen bevindt, werd in 1916 door de kloosterzusters een R.K. Meisjesschool gesticht. Vanaf 1927 tot 1970 was hier een kleuterschool gevestigd.¹⁷ De huizen ten westen hiervan hebben in 1973 plaats gemaakt voor de Radboudzalen.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

In ARCHIS staan geen archeologische vondsten geregistreerd uit het plangebied. Wel ligt het gebied op de Archeologische Monumentenkaart van de provincie Overijssel (AMK-Overijssel) binnen de historische kern van Ootmarsum met een hoge archeologische waarde (monumentnummer 13973).

In het tracé van de Kloosterstraat/Cellenkampstraat aan de noordzijde van het plangebied heeft in 1997 een geofysisch onderzoek plaatsgevonden met als doel het opsporen van de gedempte grachten. Hierbij zijn ter hoogte van het onderhavige plangebied geen (interpreteerbare) resultaten bereikt (ARCHIS-onderzoeksnummer 11126).¹⁸

Archeologische verwachtingskaart van de gemeente Dinkelland

Op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Dinkelland is het plangebied aangeduid als historische kern en gebied van hoge archeologische waarde waarin de aanwezigheid van archeologische resten is aangetoond (figuur 4).¹⁹

Vondsten en waarnemingen van amateur-archeologen

In 2005 werden renovatiewerkzaamheden van bestrating en rioolstelsel van de Oostwal begeleid door amateur-archeologen van de Werkgroep Archeologie van de Vereniging Heemkunde

¹⁵ Morshuis, 2000: 46-47.

¹⁶ Morshuis, 2000: 59-86.

¹⁷ Morshuis, 2000: 35-41,

¹⁸ Oude Rengerink, 1997.

¹⁹ Scholte Lubberink, 2007.

Ootmarsum en Omstreken. Tijdens deze werkzaamheden werden op de Oostwal ter hoogte van het Klooster diverse waarnemingen gedaan en archeologische vondsten verzameld. In het tracé van het nieuwe riool werd onder een dikke laag opgebracht schoon zand de venige vulling van de binnengracht aangetroffen. In de bocht van de Kloosterstraat aan de oostzijde van het kloosterterrein vond men de restanten van een rij zware houten palen (20 x 30 cm in doorsnede). In de venige vulling van de gracht werden rondom de palen veel hoornpitten van runderen gevonden. Deze hoornpitten duiden, met de oude veldnaam *De Koem*, op activiteiten van leerlooiers. De palen zijn mogelijk afkomstig van een beschoeiing of van vlonders die verband houden met de leerlooierij. Ter hoogte van de Radboudzalen werden eveneens enkele houten palen gevonden die afkomstig zijn van vonders (bruggen) over het restant van de binnengracht. Tijdens de bouw van de Radboudzalen schijnen eveneens diverse houten palen te zijn gevonden.²⁰ Het aardewerk dat zich in de vulling van de binnengracht bevond, dateert grotendeels uit de 19e eeuw. Dit is niet verwonderlijk aangezien dit deel van de (restant van de) binnengracht pas aan het eind van deze eeuw is gedempt.²¹

In 2006 is door de Vereniging Heemkunde Ootmarsum in samenwerking met de AWN Twente een booronderzoek uitgevoerd om de grachten beter in kaart te brengen. Ter hoogte van het klooster werd vanaf de binnenplaats een raai in de richting van de Kloostertuin geboord. Hierbij werd op de binnenplaats van het klooster over een lengte van 15 m, onder een 1 tot 1,5 m dikke laag vuile zwart/grijze (stads)grond, de venige vulling van de hier 3 m diepe binnengracht aangetroffen. Vastgesteld is dat de bodem van de gracht is ingegraven in de ter plaatse aanwezige kleilaag en zich ter hoogte van de kloostermuur op circa 34 m +NAP bevindt.²²

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van de historische informatie en gegevens van amateur-archeologen dient in het plangebied rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de binnengracht en de voormalige binnenwal), resten van bebouwing uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd en resten van ambachtelijke activiteiten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (figuur 5a).

Aan de noord- en oostzijde van het kloosterterrein bevinden zich waarschijnlijk resten van de binnengracht en -wal. Ter hoogte van de bestaande, omvangrijke kloostergebouwen zijn deze resten zeer waarschijnlijk (grotendeels) verstoord tijdens de bouw in 1937/38. Op de niet bebouwde delen van het kloosterterrein moet rekening gehouden worden met goed geconserveerde resten van de vestingwerken tot circa 3 m -Mv. In de vulling van de gracht is sprake van restanten van bruggen, beschoeiingen en vlonders. Verder bevat de grachtvulling archeologische resten in de vorm van afvaldumps uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Ten zuiden en ten westen van de voormalige vestingwerken zijn resten van bebouwing en infrastructuur (straten) uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd te verwachten binnen 1,5 m -Mv. Op grond van eerdere archeologische vondsten worden tevens resten van activiteiten van leerlooiers verwacht.

²⁰ Grimberg, 2005.

²¹ Bökkers & Eweg 2007, 168-177.

²² Bökkers & Eweg 2007, 138-139.

Op het gedempte deel van de binnengracht ten westen van klooster kunnen zich restanten van bebouwing (funderingen, water- en beerputten, kuilen, greppels, etc.) uit de Nieuwe tijd bevinden. Of zich ter plaatse van de Radboudzalen nog relictten hiervan bevinden, is zeer de vraag. Mogelijk zijn archeologische resten van huizen en de voormalige gracht tijdens de bouw van de Radboudzalen reeds voor een belangrijk deel verdwenen. Het is niet uitgesloten dat alleen diepere delen van de grachtvulling (met archeologische resten) resterend zijn. Op de locatie van de voormalige kleuterschool tussen het klooster en de Radboudzalen zullen zich vermoedelijk nog wel resten van de middeleeuwse gracht en bebouwing uit de Nieuwe tijd bevinden. Deze resten manifesteren zich vermoedelijk tot circa 3 m -Mv.

Gezien de aanwezigheid van leem of klei op een geringe diepte onder het maaiveld en de natte omstandigheden die het gevolg daarvan zijn, is de verwachting dat (organische) archeologische resten (hout, leer, bot, etc.) in het gehele plangebied uitstekend geconserveerd zijn.

2.2.3 Plangebied Kloostertuin

Huidige situatie

Plangebied Kloostertuin ligt direct ten noorden van het plangebied Klooster en Radboudzalen, aan de overzijde van Oostwal. Het gebied is sinds jaar en dag als tuin en boomgaard in gebruik en behoorde tot voor kort tot de tuinen van het klooster Maria ad Fontes aan de Oostwal.

Geomorfologie en bodem

Plangebied Kloostertuin ligt op de overgang van de in § 2.2.1 beschreven rug van (gestuwde) tertiaire klei waarop de oude stadskern van Ootmarsum ligt naar de laaggelegen gebieden ten zuiden en oosten hiervan. In geomorfologisch opzicht ligt het plangebied op de overgang van een hoge stuwwal²³ naar een droogdal en/of dalvormige laagte²⁴.

Er zijn geen gedetailleerde bodemkundige gegevens bekend met betrekking tot het plangebied. Het gebied is als 'niet gekarteerd' aangegeven op de Bodemkaart van Nederland (schaal 1:50.000). Uit booronderzoek door leden van de werkgroep Archeologie van de Vereniging Heemkunde Ootmarsum en Omstreken blijkt dat de bodem in het zuidelijke deel van de kloostertuin bestaat uit een laag vuile, zwartgrijze grond op groengrijze leem of klei. Tijdens booronderzoek door amateur-archeologen is geen duidelijke vulling van de voormalige buitengracht aangetroffen.²⁵ Gezien de relatief lage ligging van de kloostertuin, de aanwezigheid van leem in de ondergrond en het historische grondgebruik zal de natuurlijke bodem in het grootste deel van de kloostertuin een beek- of gooreerdgrond zijn. Door eventuele ophoging van de tuin kan deze bodem tegenwoordig door een cultuurdek zijn afgedekt. In het noorden, ter hoogte van de Cellenkampstraat, grenst de Kloostertuin aan of valt deze nog net binnen een oud bouwlandcomplex. Hier kan sprake zijn van een hoge enkeerdgrond.

²³ Kleinsman e.a., 1977: code 14B3.

²⁴ Kleinsman e.a., 1977: resp. codes 2R2 en 2R3.

²⁵ Bökkers & Eweg, 2007: 138-139.

Historische geografie

Plangebied Kloostertuin ligt ten oosten van de oude stadskern van Ootmarsum in een gebied aangeduid als de Cellenkamp, waar zich oorspronkelijk tuinen, akkers en weilanden van de bewoners van de stad bevonden. Het hooggelegen gebied met akkers en tuinen wordt min of meer begrensd door de Denekamperstraat in het noorden, de Smithuisstraat in het zuiden en de Hora Siccemastraat in het oosten. Ten zuiden en ten westen hiervan lagen natte weidegronden. Vermoed wordt dat vóór de aanleg van de grachten een oude weg uit centrum van Ootmarsum ter hoogte van de huidige Gasthuisstraat/Putstraat de stad verliet om via de hoge gronden in het gebied van de huidige Cellenkamp-/Smithuisstraat in oostelijke richting te lopen.²⁶ Na het graven van de grachten is deze route vanuit de stad afgesloten en is rond de buitengracht een soort rondweg om de stad aangelegd. Op de 16e eeuwse kaart van Jacobus Van Deventer is deze weg en de 15 tot 20 m brede buitengracht, waarmee het westelijke en zuidelijke deel van plangebied Kloostertuin grotendeels samenvalt, duidelijk te herkennen (figuur 2). Ter hoogte van het zuidelijke deel van plangebied Kloostertuin is in de 'rondweg' een merkwaardige scherpe bocht aangegeven op de plaats waar deze aansluit op een door een hek afgesloten pad (op een dijkje?) dat langs de zuidzijde van de hoge gronden ongeveer via tracé van de huidige Smithuisstraat in oostelijke richting liep. Tussen deze bocht en de buitengracht is een stuk onbebouwde grond aangegeven. Het kan niet uitgesloten worden dat zich hier oorspronkelijk iets (bijv. bebouwing, een sluisje of een onderdeel van de vestingwerken) bevond waar de 'rondweg' omheen ging. Het noordelijke deel van plangebied Kloostertuin is op de kaart van Van Deventer niet bebouwd met uitzondering van de meest noordelijke punt die deels overlapt met een boerderij (figuur 2). Op de kadastrale minuut van 1829 is de gedempte buitengracht nog duidelijk in de verkaveling te herkennen. Ter hoogte van plangebied Kloostertuin is de voormalige gracht verdeeld in diverse kleine percelen met tuinen. Deze tuinen werden vanuit het noorden ontsloten via een restant van de voormalige 'rondweg', die in het huidige plangebied eindigde (figuur 3). Ten oosten van de tuinen was sprake van onbebouwde weidegronden. De door Van Deventer aangegeven bebouwing aan de noordzijde van plangebied Kloostertuin was in 1829 reeds verdwenen. Wel is op de kadastrale minuut de ontsluitingsweg naar deze boerderijen vanaf de Denekamperstraat nog aanwezig. De 19e eeuwse situatie bleef tot na de Tweede Wereldoorlog vrijwel onveranderd. In het begin van de jaren 50 van de 20e eeuw werden op de Cellenkamp de eerste woningen gebouwd. Ook kwamen de zusters van het klooster Maria ad Fontes in die tijd via de gemeente in het bezit van een groot stuk grond aan de Oostwal waarop een boomgaard en tuin aangelegd werden.²⁷ Boomgaard en tuin bleven tot de opheffing in het bezit van het klooster. Door uitbreiding van de bebouwing rond de tuin vormt de Kloostertuin tegenwoordig een groene enclave binnen Ootmarsum.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

In ARCHIS staan geen archeologische vondsten geregistreerd uit het plangebied. Het gebied ligt op de Archeologische Monumentenkaart van de provincie Overijssel (AMK-Overijssel) direct bui-

²⁶ Bökkers & Eweg, 2007: 14-18.

²⁷ Morshuis 2000: 93.

ten de historische kern van Ootmarsum met een hoge archeologische waarde (monumentnummer 13973). In het tracé van de Cellenkampstraat aan de noordwestzijde van het plangebied heeft in 1997 een geofysisch onderzoek plaatsgevonden met als doel het opsporen van de gedempte grachten. Hierbij zijn aan de noordwestzijde van plangebied Kloostertuin (waarschijnlijk) aanwijzingen gevonden voor de voormalige buitengracht (ARCHIS-onderzoeksnummer 11126).²⁸ Aan de Smithuisstraat is in 2005 op een perceel dat aan de oostzijde aan plangebied Kloostertuin grenst een verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek heeft geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten opgeleverd (ARCHIS-onderzoeksnummer 12101).²⁹

Archeologische verwachtingskaart van de gemeente Dinkelland

Op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Dinkelland is de west- en zuidzijde van het plangebied aangeduid als historische kern waarin de kans op de aanwezigheid van archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd hoog geacht wordt. Het noordelijke deel van het plangebied valt binnen een gebied met dekzandhoogten en -ruggen met een hoge archeologische verwachting voor resten uit alle perioden.³⁰ Voor het resterende zuidoostelijke deel van het plangebied geldt een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden (figuur 4).

Vondsten en waarnemingen van amateurarcheologen

In 2006 is door de Vereniging Heemkunde Ootmarsum in samenwerking met de AWN Twente een booronderzoek uitgevoerd om de grachten beter in kaart te brengen. Ter hoogte van het klooster werd vanaf de binnenplaats een raai tot in de Kloostertuin geboord. Op de plaats waar de voormalige buitengracht verwacht mocht worden, is geen duidelijke grachtvulling gevonden. In plaats daarvan is een 1 tot 1,5 m dikke verrommelde laag met zwart/grijze grond op keileem vastgesteld. Het ontbreken van een duidelijke grachtvulling wordt verklaard door het grote hoogteverschil van 1 tot 1,5 m tussen de binnengracht en de buitengracht. Vermoed wordt dat de buitengracht hier niet diep ingegraven was, maar dat deze aan de oostzijde omgeven was door een dijk die het water in de gracht hield. Na het slechten van de dijk zou de buitengracht weinig sporen in de bodem hebben nagelaten.³¹

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van de historische informatie en gegevens van amateur-archeologen dient aan de west- en zuidzijde van het plangebied rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de buitengracht) en resten van infrastructuur (wegen en dijken; figuur 5). In het uiterste noorden van het plangebied worden op basis van historisch kaartmateriaal resten van een boerderij verwacht uit de Middeleeuwen en/of vroege Nieuwe tijd. Op basis van de landschappelijke ligging van dit deel van het

²⁸ Oude Rengerink, 1997.

²⁹ Van Putten, 2005.

³⁰ Scholte Lubberink, 2007.

³¹ Bökkers & Eweg 2007, 138-139.

plangebied, op de rand van een hoge rug met een plaggendeek, zijn eventueel ook resten uit oudere perioden aanwezig. Hierbij moet vooral gedacht worden aan nederzettingssporen en agrarische sporen (greppels, ontginningssporen, kuilen, etc.). Elders in het plangebied kan sprake zijn van agrarische sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Eventuele archeologische resten worden in het gehele plangebied verwacht binnen 1 tot 1,5 m -Mv.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

3.1.1 Plangebied Klooster en Radboudzalen

Op grond van de historische informatie en gegevens van amateur-archeologen dient in dit plangebied rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de binnengracht en de voormalige binnenwal), resten van bebouwing uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd en resten van ambachtelijke activiteiten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Ter hoogte van de bestaande bebouwing op het kloosterterrein en de Radboudzalen zijn eventuele archeologische resten vermoedelijk sterk aangetast of verdwenen. Elders zijn eventuele resten vermoedelijk nog intact. Dit geldt ook voor het gebied waar de nieuwe kloostervleugel met parkeerkelder is gepland.

3.1.2 Plangebied Kloostertuin

Op grond van de historische informatie en gegevens van amateur-archeologen dient in dit plangebied rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van restanten van de voormalige vestingwerken uit de Late Middeleeuwen (de buitengracht) en resten van infrastructuur (wegen en dijken). De geplande parkeergarage en het mortuarium vallen grotendeels samen met deze resten. In het uiterste noorden van het plangebied worden resten van een boerderij uit de Middeleeuwen en/of vroege Nieuwe tijd verwacht. Op basis van de landschappelijke ligging van dit deel van het plangebied, op de rand van een hoge rug met een plaggendeek, zijn eventueel ook archeologische resten uit oudere perioden aanwezig.

3.2 Aanbevelingen

3.2.1 Plangebied Klooster en Radboudzalen

In plangebied Klooster en Radboudzalen is gezien de vrijwel zekere aanwezigheid van archeologische resten vervolgonderzoek noodzakelijk. Aanbevolen wordt om in eerste instantie een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren ter hoogte van de geplande nieuwe vleugel met parkeerkelder aan de oostzijde van het kloosterterrein. Dit onderzoek moet gericht zijn op eventuele resten van bewoning, ambachtelijke activiteiten en de binnenwal van de vestingwerken. Vastgesteld dient te worden of een meer grootschalige opgraving noodzakelijk is. Van de gedempte binnengracht dient de begrenzing vastgesteld te worden. In verband met de (verwachte) natte omstandigheden wordt aanbevolen om verdergaand onderzoek naar en in de vulling van binnengracht uit te voeren kort voor of tijdens het bouwrijp maken wanneer bronbemaling is geplaatst. Dit geldt ook voor het gedeelte van de binnengracht ter hoogte van de Radboudzalen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de gemeente Dinkelland.

3.2.2 Plangebied Kloostertuin

In het plangebied worden archeologische resten van de vestingwerken (buitengracht) en infrastructuur verwacht in het gebied waar een parkeergarage en een mortuarium gebouwd worden. Om de exacte aard en conservering van deze archeologische resten vast te stellen, wordt een proefsleuvenonderzoek in het zuidelijke deel van het plangebied aanbevolen.

Wanneer bodemingrepen in het noordelijke deel van het plangebied beperkt blijven tot ophogen en grondwerkzaamheden ondieper dan 50 cm -Mv, kan archeologisch vervolgonderzoek achterwege blijven. Wanneer sprake is van bodemingrepen dieper dan 50 cm -Mv wordt een verkennend archeologisch onderzoek aanbevolen. Geacht kan worden aan een uitbreiding van het proefsleuvenonderzoek in het zuidelijke deel van het plangebied of, indien dit vanwege begroeiing niet mogelijk is, een karterend booronderzoek.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig bureauonderzoek kan contact opgenomen te worden met de gemeente Dinkelland.

Literatuur

- Berg, M.W. van den, & C. den Otter**, 1993. *Toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad Almelo Oost /Denekamp (28O/29)*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Bökkers, T. & H. Eweg**, 2007. *Ootmarsum historie van wallen en grachten*. Vereniging Heemkunde Ootmarsum en Omstreken. Vereniging Heemkunde Ootmarsum en Omstreken.
- Ebbers, G. & H. van het Loo**, 1992. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 28 Oost-29*. Staring Centrum-DLO, Wageningen.
- Eweg, H.J.**, 1998. Van Berchfrede tot Bergplein. *Jaarboekje 1998*. Stichting Heemkunde Ootmarsum: 25-30.
- Eweg, H.J.**, 2007. Ootmarsum, een grensstadje met bisschoppelijke signatuur. *Overijsselse Historische Bijdragen* 122: 127-134.
- Formsma, W.J.**, 1943. *Oud-Archief Ootmarsum*. Van Gorcum & Comp. N.V.-uitgevers, Assen.
- Gerard, J.N.A., e.a.**, 1984. *De hof Ootmarsum uit de geschiedenis van een landsheerlijke hof*. Stichting Heemkunde Ootmarsum/Stichting Matrijs, Utrecht.
- Grimberg, R.**, 2005. *Voorlopige bevindingen archeologie m.b.t. de loop van de grachten tussen Keerweer en Marktstraat*. Werkgroep Archeologie(<http://heemkunde-ootmarsum.nl/archeo-ovp-4.html>).
- Kleinsman, W.B., e.a.**, 1977. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 28/29 Almelo-Denekamp*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Haarlem/Wageningen.
- Morshuis, B.**, 2000. *Maria ad Fontes. Zusters van O.L. Vrouw van Amersfoort 150 jaar in Ootmarsum*. Ben Morshuis Stichting, Ootmarsum.
- Oude Rengerink, J.A.M.**, 1997. Gemeente Ootmarsum: Huis Ootmarsum en stadsgrachten; geofysisch onderzoek. *RAAP-rapport* 274. Stichting RAAP, Amsterdam.
- Putten, M., van**, 2005. Locatie Smithuisstraat 39, Ootmarsum. Inventariserend veldonderzoek, karterende fase. Oktober 2005. *BAAC-rapport* 05.298. BAAC, 's Hertogenbosch.
- Scholté Lubberink, H.B.G.**, 2007. Gemeente Dinkelland; archeologische verwachtings- en advieskaart. *RAAP-rapport* 1557. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Seyger, G.**, 2005. *Hanzerijldom. Armen- en ziekenzorg in Twenthe (797-1626). Cartularium Oldenzaals OLV-gilde*. Enschede.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische Monumenten Kaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Verklarende woordenlijst

es-/plaggendek

Oud verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden plaggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht. De term es is gangbaar in Noord- en Oost-Nederland. In Midden-Nederland wordt gesproken van enk of eng en in Zuid-Nederland van akker of veld.

keileem

Grondsoort bestaande uit een mengsel van leem, zand, grind en stenen (in het spraakgebruik gekoppeld aan het begrip *grondmorene*).

stuwwal

Door de druk van het landijs in het Saalien opgedrukte rug van scheefgestelde preglaciale sedimenten.

veldpodzol

Humuspodzolgronden met een humushoudende bovengrond dunner dan 30 cm. Dergelijke gronden worden hoofdzakelijk aangetroffen in jonge ontginningsgebieden.

Overzicht van figuren en, tabellen

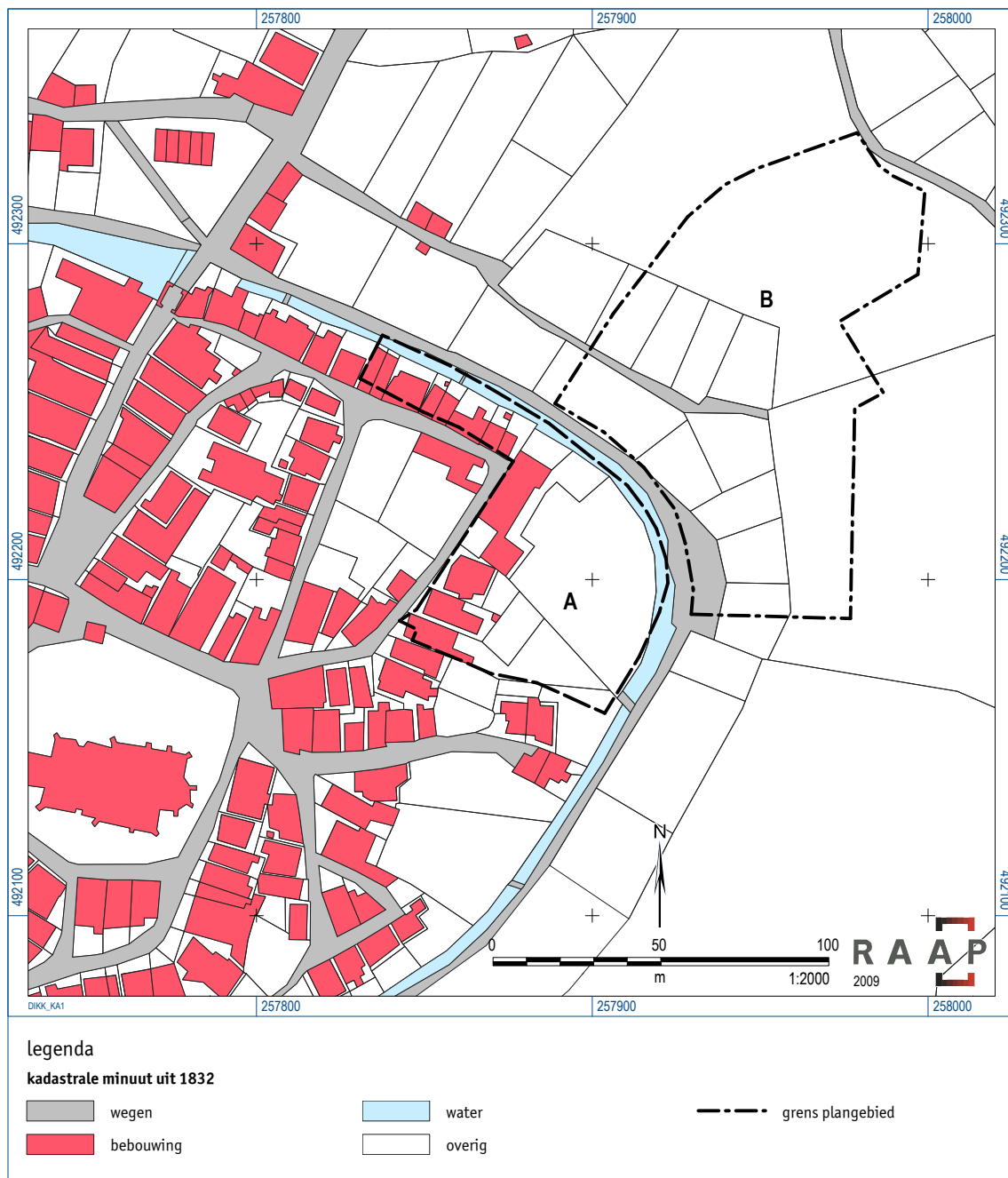
- Figuur 1.** Ligging van plangebied Klooster en Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B; gearceerd); inzet: ligging in Nederland.
- Figuur 2.** Projectie van plangebied Klooster en Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B) op de kaart van Jacobus van Deventer uit ca. 1557.
- Figuur 3.** Projectie van plangebied Klooster en Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B) op de kadastrale minuut uit 1829.
- Figuur 4.** Projectie van plangebied Klooster en Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (A) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Dinkelland (naar: Scholte Lubberink, 2007).
- Figuur 5.** Gespecificeerde verwachtingskaart van plangebied Klooster en Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B).
- Tabel 1.** Archeologische tijdschaal.



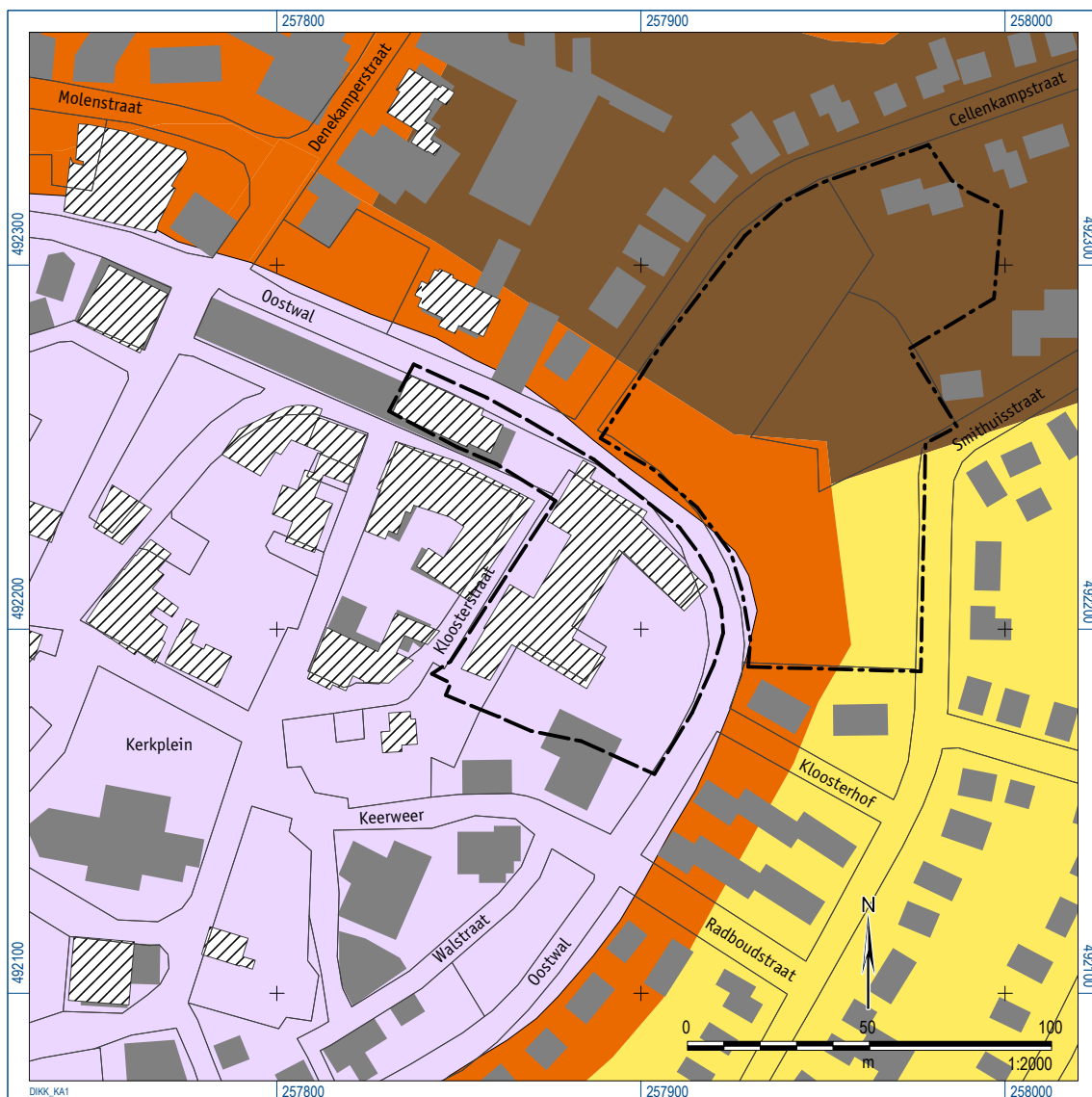
Figuur 1. Ligging van plangebied Klooster en de Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B): rood gearceerd; inzet: ligging in Nederland.



Figuur 2. Projectie van plangebied Klooster en de Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B) op de kaart van Jacobus van Deventer uit ca. 1557.



Figuur 3. Projectie van plangebied Klooster en de Radboudzalen (A) en plangebied Kloostertuin (B) op de kadastrale minuut uit 1829.



legenda

geomorfologie

dekzandlandschap

- dekzandhoogten en -ruggen met een plaggendek
- beekdalen en overige laagten

historische kernen

- historische kern

terreinen van archeologische waarde

- terrein van hoge en zeer hoge archeologische waarde

overig

- verstoring

verwachting

Hoog voor resten uit alle perioden. Archeologische resten afgedekt door een plaggendek >50 cm en daardoor minder kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor goed geconserveerd.

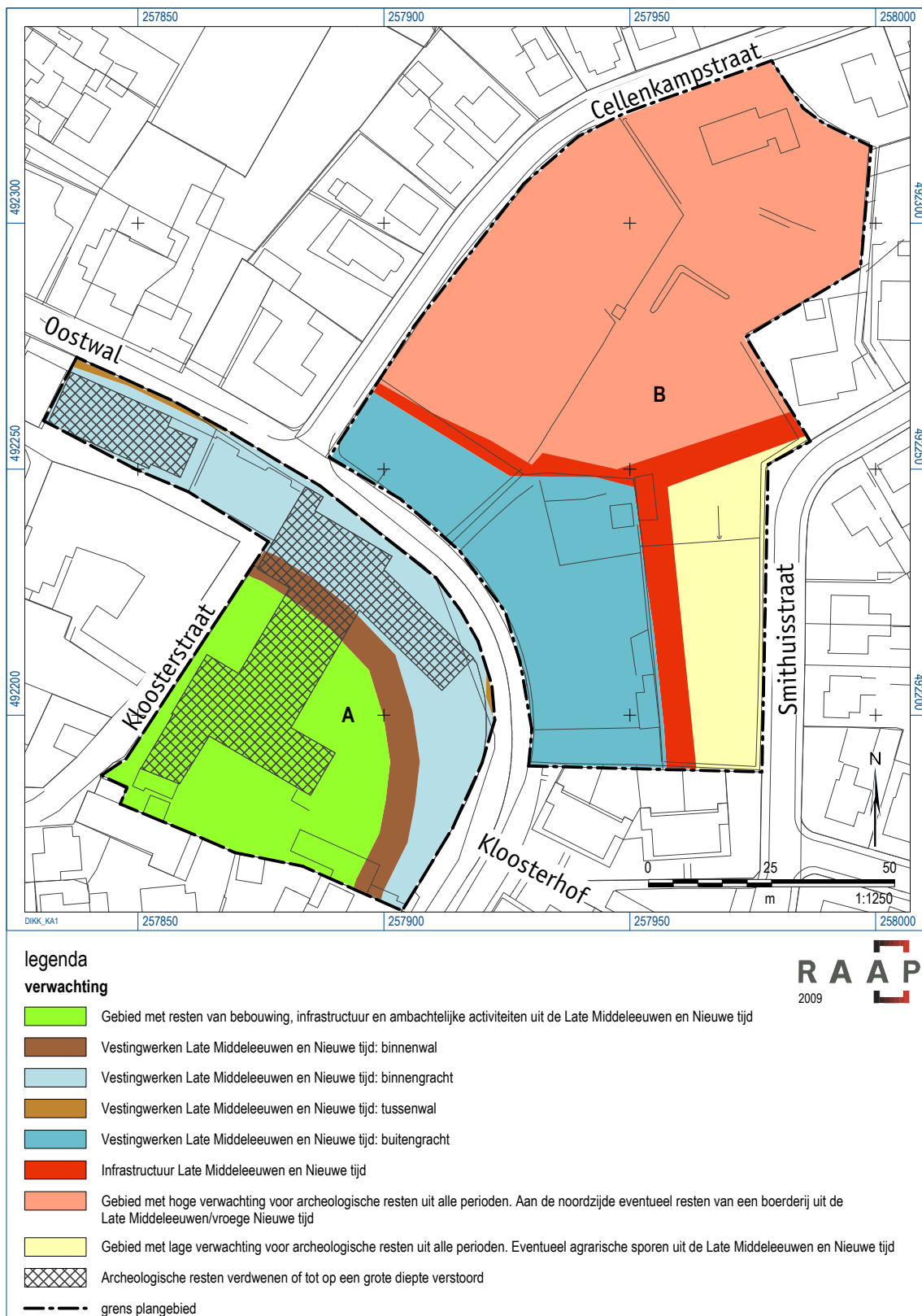
Laag voor archeologische resten uit alle perioden. Hoofdzakelijk archeologische resten die in verband staan met beekdalgebonden activiteiten, zoals bruggen, voordes, watermolens etc. en mogelijk archeologische resten, bijvoorbeeld afval dumps, die in verband staan met bewoning op nabij gelegen, hoge gronden. Verder diverse categorieën losse vondsten.

hoog voor archeologische resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd, die in verband staan met bewoning in een historische kern.

aanwezigheid van archeologische resten aangetoond

geen

Figuur 4. Projectie van plangebied Klooster en de Radboudzalen (A) en plangebied Klooster-tuin (B) op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Dinkelland (naar: Scholte Lubberink, 2007).



Figuur 5. Gespecificeerde verwachtingskaart van plangebied Klooster en de Radboudzaal (A) en plangebied Kloostertuin (B).